

Konserniohje

Kunnanhallitus 28.3.2022

Valtuusto 29.5.2023

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällys

JOHDANTO	3
Konserniohjeen sitovuus.....	3
Konserniohjeen soveltamisala	4
Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
Omistajapolitiittiset linjaukset	5
Konserniohjaus ja -johtaminen.....	5
Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	5
Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	6
Noudatettavat arvot.....	7
Yhtiökokous.....	7
Hallitus.....	7
Hallituksen jäsenten toimikausi, asettamisjärjestys ja lukumäärä.....	8
Yhteisöjen hallituksen jäsenten nimeämisessä noudatettavat periaatteet.....	8
Hallituksen jäsenen vastuut ja riippumattomuus	8
Hallituksen puheenjohtaja	9
Hallituksen jäsenen tiedonsaanti	9
Toimitusjohtaja.....	10
Konsernijohdon ja kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaanti ja läsnäolo kokouksissa.....	10
Palkkiot ja palkitseminen.....	10
Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa	11
Kuntayhtymän hallituksen jäsenten velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa.....	12
Konsernivalvonnan, raportoinnin ja riskienhallinnan järjestäminen	12
Toiminnan ja talouden suunnittelu.....	12
Raportointi.....	13
Riskienhallinta	13
Konsernitilinpäätös	13
Konsernin tarkastus ja valvonta	14
Tilintarkastus	14
Tarkastuslautakunta	14
Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat	14
Hankinnat.....	14
Tukipalvelut	14
Rahoitus- ja sijoitustoiminta.....	15

Vakuuttaminen.....	15
Henkilöstöhallinto.....	15
Tiedottaminen.....	15
Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen.....	15
Ohjeiden voimaantulo.....	16

JOHDANTO

Ruskon kunnan omistajaohjauksen lähtökohtana ovat kunnanvaltuuston määrittelemät tavoitteet ja niiden mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset osana kuntastrategiaa. Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteet. Kuntastrategiassa otetaan huomioon myös omistajapolitiikka. Omistajapolitiikka on osa kuntalain 37 §:n tarkoittamaa kuntastrategiaa, jonka valtuusto hyväksyy.

Omistajapolitiikassa määritellään, minkälaista omaisuutta kunta hankkii ja missä on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana. Konserniohje on omistajan väline omaisuutensa ohjaamiseen muodostaen normikokonaisuuden, joka osaltaan varmistaa lainsäädännön noudattamista ja osittain asettaa sääntöjä tilanteisiin.

Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena. Ohjeen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kunnan omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti ja että pääomapanostus tuottaa sille asetetut tavoitteet. Ohjeiden on tarkoitus tukea kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Konserniohjauksen toimivuuden kannalta on olennaista, että johtamisen ja hallinnan rakenteet sekä toimintatavat on määritelty ja niihin sitoudutaan.

Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan kuntakonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, ellei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksesta lainsäädännöstä muuta johdu.

Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulisi tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy. Lähtökohtaisesti noudattamatta jättäminen voisi perustua vain osakeyhtiölain tarkoittamiin vähemmistön suojasäännöksiin, velkojien suojasäännöksiin tai muuhun selkeään osakeyhtiölain tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen. Yhtiön edun vastaisuutta arvioitaessa on puolestaan aina otettava huomioon yhtiöjärjestyksestä ilmenevä yhtiön toiminnan tarkoitus.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate). Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille kunnanjohtajalle sekä talous- ja hallintojohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee Ruskon kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä.

Tytäryhteisöissä, joissa on kunnan lisäksi muita omistajia, tulee ohjeiden noudattamisesta sopia muiden omistajien kanssa.

Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Lista yhteisöistä päivitetään talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä vuosittain.

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

Tytäryhteisöosakkeet:

As Oy Metsärinne

As Oy Metsäranta

Koy Ruskon vuokratalot

Kunnan osakkuusyhteisöt:

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyseritystä ja osakkuuseritystä.

As Oy Ruskola

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Varsinais-Suomen liitto

Raision seudun koulutuskuntayhtymä

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä

Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Ruskon kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, ennakoitavuus ja pääomien käytön tehokkuus.

Kunnan strategiassa määritellään linjaukset omistajapoliittista ohjausta koskien sekä määritellään konserniyhteisöjä koskevat strategiset tavoitteet. Kunnan omistajapoliittiset linjaukset ja konserniyhteisölle asetettavat toiminnan ja talouden tavoitteet määritellään vuosittain osana talousarvion laadintaa perustuen kuntastrategiaan ja huomioiden kunkin yhtiön toimialan merkittävyys ja riskit.

Konserniohjeella luodaan puitteet Ruskon konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, Ruskon kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksessa.

Konserniohje on osa kunnan johtamisjärjestelmää ja siinä noudatetaan hyvää hallintotapaa. Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää yhteisön johdon, tilintarkastajien ja omistajien välistä kiinteää vuorovaikutusta. Myös muiden sidosryhmien näkemykset on hyvä huomioida hyvää hallinto- ja johtamistapaa toteuttaessa.

Lisäksi konsernijohdolla on aina oikeus saada tytäryhtiöiltä omistajaohjauksen edellyttämässä laajuudessa niiden taloudellisen aseman arviointia varten tarpeelliset tiedot (Kuntal. 116 §). Konsernijohto on salassapitovelvollinen yhtiöiden liike- ja ammattisalaisuuksista. Yhtiöiden johdon huolellisuusveloitteeseen kuuluu ilmoittaa konsernijohdolle, mitkä annetuista asiakirjoista tai muutoin annetuista tiedoista ovat salassa pidettäviä. Annettuihin asiakirjoihin tulee tehdä merkintä salassa pidettävistä asioista.

Omistajapoliittiset linjaukset

Kunnan omistajapolitiikka on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Lähtökohtana on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset.

Kunta edellyttää, että

- tytäryhteisöissä huolehditaan lainsäädännön asettamista velvoitteista esimerkillisesti
- tytäryhteisöt suhtautuvat vastuullisesti ympäristökysymyksiin
- yhteisöjen pääomarakenteen tulee olla tarkoituksenmukainen suhteessa toimialaan ja toimintaan
- tytäryhteisöjen hallituksissa on oltava miehiä ja naisia tasapuolisesti

Konserniohjaus ja -johtaminen

Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

Valtuusto kuntalain 14 §:n perusteella

- määrittelee kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen
- hyväksyy konserniohjeen

Konsernijohto

- Konsernijohdon muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja
- Vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.
- Kunnanjohtajan, teknisen johtajan sekä talous- ja hallintojohtajan tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kunnanhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle

- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja -valvonnan
- määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja yhteisökohtaisen työnjaon
- antaa valtuustolle osavuosisikatsauksissa raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallitukseen
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet

Kunnanjohtaja

- vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja omistajaohjauksesta
- toimii konsernin johtajana ja myötävaikuttaa omistajaohjauksella ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan

Toimialajohtajat

- Toimialajohtajilla ja vesihuoltolaitoksen johtajalla on omaan toimialaansa kuuluva konsernijohtoa tukeva ohjaus- ja valvontavastuu.

Talous- ja hallintojohtaja

- vastaa omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan valmistelusta
- huolehtii konserniohjauksen käytännön toimenpiteistä
- toimii tarvittaessa kunnan tytäryhteisöjen yhteyshenkilönä

Kunnan edustajat

- toimivat tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston yhteisölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- vastaavat toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia sekä raportoivat tarvittaessa konsernijohtolle

Tarkastuslautakunta

- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kuntakonsernia koskevien tavoitteiden asetteluja ja niiden toteutumista.
- Kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä huolehtiminen koskien mm. tarjouskilpailua ja tarjousvertailua.

Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus,

taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy hallintosäännössä määritelty toimielin ja tytäryhteisöjen hallitukset. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. (Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyin ohjeen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultuansa valituksi tehtävään). Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Noudatettavat arvot

Rusko konsernissa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymän kuntastrategian arvoja ja tavoitteita. Yhteisöllä voi olla muitakin arvoja ja tavoitteita mutta ne eivät saa olla ristiriidassa kuntastrategian arvojen ja tavoitteiden kanssa.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekuelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan sekä käyttävät puhe- ja äänioikeuttaan. Yhtiön on pidettävä varsinainen yhtiökokous vähintään kerran tilikauden aikana. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen yhtiökokous. Kunnanhallitus nimeää yhtiökokousedustajan ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Kyseisen yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia yhtiökokousedustajana kokouksessa, jossa päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan/varapuheenjohtajan sekä toimitusjohtajan tulee olla läsnä yhtiökokouksessa vuorovaikutuksen edistämiseksi ja tiedonsaannin turvaamiseksi. Yhtiökokouksen ajankohta on sovittava yhtiökokousedustajan ja konsernijohdon kanssa. Yhtiökokouksen ajankohdasta ja käsiteltävistä asioista on ilmoitettava konsernijohdolle viimeistään kolme viikkoa ennen kokousta. Yhtiökokouskutsun yhteydessä on toimitettava etukäteen tarpeellinen ja kattava kokousmateriaali. Jos kokouksessa käsitellään muita kuin yhtiöjärjestyksessä mainittuja yhtiökokouksessa vuosittain käsiteltäviä asioita, ilmoitus on annettava neljä viikkoa ennen kokouksen ajankohtaa.

Yhtiökokouksen ajankohta ja käsiteltävät asiat ja allekirjoitetut yhtiökokouspöytäkirjajäljennökset tulee lähettää kunnan kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@rusko.fi.

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä osakeyhtiölain, konsernihallinnon ja konsernijohdon ohjeiden mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Hallitus huolehtii siitä, että yhtiössä noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta sekä yhtiön toiminnan, kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua toimien yhtiön parhaaksi. Kunnan edustajien tulee huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien edut tulevat tasapuolisesti huomioon otetuiksi. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottaneita tahoja.

Hallituksen jäsenten toimikausi, asettamisjärjestys ja lukumäärä

Hallituksen jäsenet valitaan pääsääntöisesti valtuustokausiksi.

Jos hallituksen jäseniä asetetaan yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen mukaan erityisessä järjestyksessä, on asettamisjärjestys selostettava yhtiökokouskutsussa.

Kunnanhallitus ottaa yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhtiön hallitukseen valittavien jäsenten lukumäärään. Pyrkimyksenä on, että hallituksen jäsenmäärä on oikeassa suhteessa yhtiön toimialaan ja toiminnan laajuuteen.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Kunnanhallitus nimeää ehdokkaat hallituksen jäseniksi ja antaa yhtiökokouskokousedustajalle ohjeensa. Kokousedustaja toimii yhtiökokouksessa ohjeen mukaisesti.

Yhteisöjen hallituksen jäsenten nimeämisessä noudatettavat periaatteet

Kuntalain 47 §:ssä edellytetään, että kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti naisia ja miehiä.

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsenehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituksen jäsenen vastuut ja riippumattomuus

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Hallituksen jäsenellä tulee olla yhteisön toiminnan luonteen ja laajuuden edellyttämä asiantuntemus. Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistä. Vastuu voi tietyin edellytyksin syntyä, vaikka jäsen on ollut poissa hallituksen kokouksesta.

Korvausvastuu voi syntyä muun muassa:

- huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnistä
- osakeyhtiölain, muun lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomisesta
- jättämällä noudattamatta konserniohjetta, konserniohjeen perusteella annettuja ohjeita siten, että siitä aiheutuu merkittävää haittaa tai vahinkoa yhtiölle tai kunnalle osakkeenomistajana.

Hallituksen jäsen voi osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n mukaan joutua aiheuttamansa vahingon seurauksena korvausvastuuseen yhtiötä, osakkeenomistajaa tai muuta henkilöä eli lähinnä yhtiön velkojaa, sopimuskumppania tai rahoittajaa vastaan. Vastuu voi olla joko siviili- tai rikosperusteista. Vastuu on laajinta nimenomaan yhtiötä kohtaan ja perustuu siihen periaatteeseen, että hallituksen jäsenten on aina kaikin tavoin edistettävä yhtiön etua. Vastuukysymystä arvioitaessa keskeiseksi nousee huolellisuusvelvoitteen toteuttaminen. Jokaisen hallituksen jäsenen on oma-aloitteisesti vaadittava tietoa

päätöksenteon tueksi, jotta hän voi omalta osaltaan todeta päätöksenteon perusteiden riittävyyden. Jäsen on vastuussa päätöksistä, ellei hän ole vaatinut eriävää mielipidettään merkittäväksi kokouspöytäkirjaan. Hallituksen puheenjohtajalla on korostunut vastuu valvontavelvollisuuden, asioiden valmistelun ja päätöksentekomenettelyn osalta.

Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä, lukuun ottamatta tilanteita, joissa tytäryhtiön konsernirakenteen vuoksi tämä on katsottu tarpeelliseksi.

Hallituksen puheenjohtaja

Puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on mm.

- huolehtia, että hallitus on toimintakykyinen ja päätösvaltainen
- johtaa ja kehittää hallituksen työskentelyä
- toimia toimitusjohtajan esimiehenä, seurata toimitusjohtajan tehtäviä ja valvoa, että toimitusjohtaja on tehtäviensä tasalla
- vastata siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- hyväksyä toimitusjohtajan laatima esityslista hallituksen kokouksiin
- huolehtia osaltaan siitä, että yhtiössä noudatetaan omistajapoliittisia ohjeita ja konserniohjetta
- huolehtia siitä, että konsernijohtoon ennakokannan selvittämisen piiriin kuuluvissa asioissa on ennen hallituksen kokousta hankittu konsernijohtoon kanta
- huolehtia siitä, että lakisääteiset ja yhtiöjärjestyksessä määrätyt toimenpiteet ja niihin liittyvät päätökset tehdään ajallaan
- hyväksyä toimitusjohtajaa koskevat kustannukset (myös edustusmenot), lomat ja muut vapaat
- pitää tarvittaessa yhteyttä hallituksen jäseniin, toimitusjohtajaan, omistajiin (kunnan konsernijohto) ja muihin sidosryhmiin
- vastata siitä, että työskentelyssä noudatetaan hallituksen työjärjestyksen määräyksiä
- vastata siitä, että hallitus suorittaa vuosittain toimintansa itsearviointin

Hallituksen puheenjohtajan suositellaan suorittamaan joko HHJ-tutkintoa (johdanto hallitustyöhön), HHJ-puheenjohtajakurssi tai vastaava soveltuva.

Hallituksen jäsenen tiedonsaanti

Yhtiön on annettava hallituksensa jäsenille riittävät ja tasapuoliset tiedot yhtiön toiminnasta. Hallituksen jäsenten tulee olla tietoisia saamaansa tietoon liittyvistä mahdollisista rajoitteista ja puutteista ja heidän tulee varmistaa, että he saavat oikeaa ja luotettavaa tietoa. Hallituksen yksittäisen jäsenen on osoitettava mahdolliset tiedonsaantipyynnönsä toimitusjohtajalle tai hallituksen puheenjohtajalle, jotka puolestaan huolehtivat siitä, että pyydetty tiedot tulevat tarpeellisessa määrin koko hallituksen ja toimitusjohtajan tietoon. Hallituksen jäsenellä ei ole oikeutta osoittaa pyyntöään suoraan yhtiön organisaatiolle tai konsernin yksittäiselle toimihenkilölle.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja saa ryhtyä epätavallisiin ja laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtajalla on yhtiön toimielimenä itsenäinen vastuu tehtäväpiiriinsä kuuluvien asioiden hoitamisesta. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla.

Toimitusjohtajan nimittää ja erottaa hallitus.

Toimitusjohtajalle on laadittava tehtävän keskeisistä ehdoista kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka yhteisön hallitus hyväksyy. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan on hankittava Ruskon kunnanhallituksen ennakkokanta tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa valintaan ja palkkaukseen sekä sen olennaiseen muutokseen.

Konsernijohtajan ja kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaanti ja läsnäolo kokouksissa

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään talous- ja hallintojohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

Kunnanjohtajalla tai hänen nimeämällään on läsnäolo- ja puheoikeus kaikkien tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

Tytäryhtiöt toimittavat etukäteen hallituksen, yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen kokouskutsut ja esityslistat sekä kokousten pöytäkirjat kunnanjohtajalle ja niille viranhaltijoille, joilla on tytäryhtiöiden hallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Palkkiot ja palkitseminen

Hallituksen jäsenten kokous- ja vuosipalkkiot sekä muut etuudet määräytyvät kunnanhallituksen hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Mikäli hallituksen jäsenelle maksetaan kokous- ja vuosipalkkion lisäksi palkkioita myös muulla perusteella, niistä on aina ilmoitettava hallitukselle ja ne on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan.

Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- ja muissa vastaavissa järjestelmissä.

Konsernijohto seuraa ja luo yhtenäisiä periaatteita noudatettavaksi tytäryhteisöjen toimitusjohtajien palkkauksessa ja muiden etujen myöntämisessä.

Tiedot hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle viimeksi päättyneen tilikauden aikana maksettujen palkkojen ja palkkioiden sekä luontaisetujen yhteismäärästä on ilmoitettava yhteisön toimintakertomuksessa.

Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut (henkilöstön määrään ja rakenteeseen liittyvät sekä muut henkilöstöpoliittiset ratkaisut)
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutumine

Pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen on tehtävä kirjallisesti hyvissä ajoin ennen päätöksentekoa. Ennakkokäsityksen hankkimisessa on huomioitava, että se on olennainen osa valmistelua ja tehtävä siksi valmistelun alkuvaiheessa. Toimitusjohtajan valinnassa ennakkokäsityksen hakee hallituksen puheenjohtaja hallituksen puolesta.

Yhteisön pyyntö osoitetaan kunnanhallitukselle ja toimitetaan sähköisesti kunnan kirjaamoon kirjaamo@rusko.fi

Konsernijohto voi erikseen antaa täydentäviä määräyksiä toimenpiteiden saattamisesta jo asian valmisteluvaiheessa konsernijohtoon hyväksyttäväksi. Konserniyhteisön tulee informoida konsernijohtoa saamistaan yhteydenotoista tai tarjouksista, jotka koskevat yritysjärjestelyitä tai liiketoiminnan kauppaa.

Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajalla on velvollisuus valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, jossa ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Yhteisön hallitus sekä toimitusjohtaja ja isännöitsijä kantavat aina vastuun tekemistään päätöksistä ja yhtiön johtamisesta.

Kuntayhtymän hallituksen jäsenten velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Kuntayhtymän hallituksessa kunnan omistajanvaltaa käyttävien edustajien tulee hankkia kunnanhallituksen kirjallinen kanta ennen päätöksentekoa, jos kuntayhtymän hallitus on tekemässä päätöstä, josta voi seurata kuntakonsernille tappiota.

Konsernivalvonnan, raportoinnin ja riskienhallinnan järjestäminen

Toiminnan ja talouden suunnittelu

Talouden ja investointien suunnittelun lähtökohtana ovat kuntastrategia ja siihen sisältyvä omistajapolitiikka, yhtiön liiketoiminta, kunnan ja yhteisön palvelutuotanto- ja kehittämistavoitteet, investointien lisäarvo sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.

Konsernijohtoon ja konserniyhteisöön tulee yhteisesti keskustella asetettavista tavoitteista jo ennen niiden lopullista hyväksyntää. Menettelyllä voidaan varmistaa, että tavoitteet ovat kokonaisedun mukaisia, ne ymmärretään samalla tavoin ja että tavoitteiden toteuttamiseen sitoudutaan paremmin.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisesta taloudenhoidon järjestämisestä.

Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kuntakonsernin talousarviossa ja –suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kunnalle sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Tytäryhteisöt hankkivat vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen markkinaehtoisesti, kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Pitkäaikaisen sijoittamisen periaatteet ohjeistetaan toimintaohjeessa tai neuvottelemalla emoyhteisön kanssa. Tapauskohtaisesti voidaan harkita takauksen antamista tytäryhteisölle.

Raportointi

Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa (30.6. ja 31.12.).

30.6. Kunnalle toimitettavan raportin tulee sisältää yksityiskohtainen katsaus alkuvuoden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, mahdollisiin poikkeamisiin toimintasuunnitelmasta ja tällöin tehtyihin korjaaviin toimenpiteisiin. Raportoinnista lähetetään erikseen tytäryhtiöille tarkemmat ohjeet.

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunta voi tarvittaessa pyytää muitakin selvityksiä yhteisöiden toiminnasta ja taloudesta kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelua ja ohjausta varten.

Tytäryhtiöillä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta tai rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi kunnanjohtajalle sekä talous- ja hallintojohtajalle.

Riskienhallinta

Kuntakonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka tulee perustua riittävään riskien kartoitukseen. Kunkin yhteisön suorittaman kartoituksen perusteella määritellään ne periaatteet, joiden mukaan vahinkoriskejä siirretään katettavaksi esimerkiksi vakuuttamalla.

Tytäryhteisöjen hallitusten on huolehdittava siitä, että riskienhallinnan periaatteet on määritelty ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan.

Tytäryhteisöt raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan toimivuudesta ja merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä.

Käytännössä raportointi toteutetaan vuosittain kunnan toimintakertomuksen yhteyteen laadittavassa raportissa. Tämän lisäksi tytäryhteisön hallituksen on raportoitava viipymättä kunnanjohtajalle, jos yhtiön toimintaan liittyvän merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä.

Konsernitilinpäätös

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Ohjeistuksen mukainen tilinpäätösaineisto on toimitettava konsernihallinnon talousyksikköön.

Tilinpäätösaikataulusta ja tarvittavista asiakirjoista talousyksikkö antaa vuosittain erilliset ohjeet.

Konsernin tarkastus ja valvonta

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole perusteltua syytä. Ruskon kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö em. lainkohdan perusteella. Kaikkiin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Tämä tulee ottaa huomioon myös tytäryhtiön yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kunnanhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat

Hankinnat

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee noudattaa julkisista hankinnoista annettua lakia ja Ruskon kunnan hankintaohjeita. Konsernin hankinnoissa pyritään tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön konsernin sisällä ja seudullisissa hankinnoissa.

Tukipalvelut

Kunta ratkaisee itse, mitä palveluja järjestetään keskitetysti konsernin sisäisinä palveluina. Tällaisia sisäisiä palveluja ovat usein esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta (ml. konsernitilijärjestelmä), maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto.

Lähtökohtana on, että konserniyhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti konsernin sisäisesti tuotettuja/kilpailutettuja tukipalveluita. Tukipalveluiden uudelleenjärjestämistilanteissa konserniyhteisön on pyydettävä kirjallisesti kunnan kanta asiaan. Tukipalveluiden järjestämisessä konsernin kokonaisedun arviointi on etusijalla.

Konserniyhteisöille voidaan tarvittaessa antaa sitovia ohjeita sisäisten palvelujen käytöstä, jos se katsotaan konsernin kokonaisedun näkökulmasta tarpeelliseksi. Konsernin sisäisellä yhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille sekä toiminnallisia että taloudellisia etuja.

Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Konsernin rahoituksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kunnan hyvää luottokelpoisuutta ja konsernin volyymietua, jolloin laina- ja vakuusneuvottelut ja kilpailuttaminen hoidetaan yhteisesti kunnan ja konserniyhteisöjen johdon kanssa. Näistä annetaan tapauskohtaisesti erillinen ohjeistus.

Koko konsernin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet päättää kunnanvaltuusto (Kuntal 14 §). Hallintosäännön 60 §:n mukaan kunnan rahatoimesta vastaa kunnanhallitus.

Vakuuttaminen

Vakuutuspalvelut hankitaan konsernille yhteisen tarjouskilpailun perusteella. Konserniyhteisön tulee ilmoittaa välittömästi kunnanjohtajalle ja hallintojohtajalle tilapäisestä tai pysyvästä maksuvalmiusuhasta.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhankinnassa tulee ottaa huomioon koko konsernin sisäiset henkilöstösiirtomahdollisuudet.

Konserniyhtiöt noudattavat toiminnassaan kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita ja toimintatapoja.

Konserniyhteisöjen tulee järjestää eläkevakuutuksensa KEVA:ssa, jollei tästä poikkeamiseen on erityistä syytä.

Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt voivat päättää noudattaa näitä ohjeita soveltuvin osin kuitenkin niin, että nämä ohjeet sitovat ao. yhteisön toimielimissä Ruskon kuntaa edustavia henkilöitä.

Konserniohjeen käsittelyä koskeva yhtiön toimielimen pöytäkirjanote tulee toimittaa kunnalle.

Ohjeiden voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan xx.xx.2023 alkaen.